

*An donatio facta in penam mutationis testamenti valeat.*

1. Exemplum esse potest: conficit quis testamentum, promittens se non reuocaturum, & addit hæc, si contigerit me reuocare, ex nunc dono hæc bona donatione inter viuos.

2. Sic prima conclusio: Talis donatio non valet. Probatur, quia l. stipulatio, ff. de verb. oblig. tale pactum reprobatur; & contra bonos mores reputatur penaliter stipulatio contra libertatem reuocandi testamentum adiecta. Sic tenet Bart. l. si quis in principio, ff. de legat. 3. Iulius Clarus lib. 3. recept. sentent. §. testamentum, g. 95. Syluest. testamentum 1. q. 12. dicto 4. Tabiena verbo testamentum, num. 12. Alexand. & plures alij, quos refert, & sequitur Couar. rubr. de testam. 2. p. num. 16. & 17. Gutier. de iuram. confirm. 2. p. cap. 1. num. 3.

3. Nota aliquos Doctores limitare prædictam conclusionem, vt tenent verum, quando adicitur pena reuocationi totius testamenti, ac posse adici reuocationi certi legati. Sic Bald. Gutier. Paulus, Alexand. Francus: alios item limitare, nisi fauore paucæ fiat, quafi apponi possit ea pena fauore causæ piæ. Sic Iafon dicta l. stipulatio; quos omnes refert Couar. ubi supra. At verus est non valere talem penam appositionem, etiam fauore causæ piæ, vel reuocationis certi legati, quia ratio dicta l. stipulatio, & lex illa etiam in his duobus casibus vim habet. Sic Carolus Molineus, quem refert, & sequitur Couar. ibi.

4. Sed quid fit testator talis, qui de non reuocando testamentum fidem dedit, & apposuit sibi dictam penam, si reuocaret, faciat, vt heres promittat legatariis, vel fideicommissariis presentibus, vel si sint absentes, notario eorum nomine stipulanti, præstare eis legata, vel fideicommissa in testamento relicta: an si testator reuocet testamentum, teneatur heres ea legata in eo relicta soluere. Quod enim teneatur, videtur, quia absolute se ea soluturum promissit, & tranterunt ea legata in vim contractus; & ita colligitur ex dictis Bartoli l. nemo potest, circa princip. vers. contra hoc ff. de legat. 1. quem Doctores communiter sequuntur.

5. Secunda conclusio: Probabilius est eum heredem non teneri ea legata, vel fideicommissa in eo testamento relicta soluere, licet soluturum se promiserit, si testator postea reuocet id testamentum. Ratio, quia heres videtur promississe tanquam heres, & non de suo patrimonio; ergo si desierit esse heres, non tenebitur ad legata. Item, quia promissio omnis intelligitur rebus in eodem statu permanentibus, at hic est notabilis mutatio. Item quia intelligitur, perseverantibus legatis, ac reuocato testamento legata reuocata sunt. Ita dicit Iulius Clarus lib. 3. recept. sentent. verb. testamentum, g. 95. sibi placere, licet postea cogitandum relinquat: & sic dicit colligi ex Bart. doctrina l. cum quis decedens, §. qui testamentum, ff. de legat. 3.

*An ex Principis facultate testantis concessa interveniente concessa ad hoc, vt testamentum reuocari non valeat, possit testamentum irrevocabile effici.*

Duplex est sententia. Prima affirmat posse, quia quod ex pacto, & consensu testantis non possit fieri irrevocabile, est ius humanum, in quo Princeps potest dispensare. Sic tenet Archid. c. vltima voluntas, 13. q. 2. Barthol. Belenzin. ad id ad Paucor. cap. cum Marthe, de celebrat. missi. notab. 6. Decius cap. cum accessit fens, de constitut. Couar. rubr. de testam. 2. p. n. 6. sine.

Secunda sententia probabilior negat id posse effici. Probatur tum ex dictis supra dub. 6. vbi ex multis diximus non patere viam, quia testamentum effici possit irrevocabile: tum etiam, quia quod testamentum irrevocabile sit, & confirmetur, nisi testantis morte, non est ius aliquod civile, in quo possit Princeps dispensare, sed est ius gentium, quod à Principe nequit auferri. Et quod non fit ius aliquod particulare civile, probatur ex D. Paulo ad Hebr. 9. vbi probans testamentum vetus reuocabile fuisse, quia non intercessit mors testatoris, hæc ait, vbi testamentum est, mors, necesse est, intercedat testatoris, testamentum enim in mortis confirmatum est, alioquin nondum valet, dum vivit, qui testatur est. Sic tenet latè probans Padilla l. clari. C. de fideicom. num. 1. 8. Molina lib. 4. de primog. cap. 2. non. 2. Baldus cap. 1. num. 1. 3. de confirm. vtili, vel inutili. Vnde merito Guallellus Benedictus cap. Rainutus, de testam. verbo testamentum. 2. n. 2. 5. dubitat de priori sententia.

## DVBIUM XX.

*An si quis voueat Deo relinquere in testamento mille aureos pauperibus, & testamentum condat, in quo eos relinquat predictis pauperibus, possit penitere, & testamentum reuocare.*

Videtur non posse reuocare, quia obstat votum, quod cum fit de re licita obligat: sed votum fuit de legando in testamento, ita vt fortiretur effectum; ergo.

Sed mihi probabilissimum est posse reuocare. Ratio, quia sicut iuramentum contractui simpliciter appositum non mutat, nec alterat eius naturam, sed illum in omnibus sequitur, & sic recipit conditiones, subadditiones, & limitationes, quæ veniunt ex natura contractus illius, vt patet ex l. finali. C. de non numer. pecun. cap. quemadmodum, de iureiur. & ex modernis tenent multos antiquos referentes, Molina lib. 4. de primog. cap. 2. num. 56. Gratian. regula 275. Gutier. auth. Sacramenta puberum. C. si adversus venditorem, n. 26. Angel. iuramentum, 4. q. 1. Matienzo dialogo, 3. p. cap. 12. num. 5. Couar. rubr. de testam. 2. p. num. 10. 11. 12. & cap. quomodus pactum, 1. p. §. 4. num. 1. & sequentibus. Mieres de maioratu 1. p. q. 21. num. 9. Ita idem de voto dicendum est, quia eadem est virtusque ratio, quando fit Deo: ergo votum hoc legandi in testamento intelligi debet iuxta naturam testamenti, scilicet, reuocabiliter, & debet pati conditionem testamenti, scilicet quod valeat, fit tamen vique

vique ad mortem reuocabile. Item quia votum ingrediendi religionem intelligitur iuxta naturam, & conditionem actus, & quia ingreffo datur iure canonico annus ad experiendum, tale votum intelligitur, modo in illo anno sibi grata sit religio, & si inuenit illo anno minus gratam, potest recedere, & censetur implere votum: ergo similiter in nostro casu debet votum intelligi iuxta naturam testamenti, cui adicitur. Item quia aliud esset via, vt redderetur testamentum irrevocabile, quod negauimus supra dub. 16. v. g. si quis vouisset instituire xenodochium in heredem suum, & tale, vel tale legatum pauperibus relinquere, & testamentum nil amplius contineret: ecce emittendo votum esset via, qua fieret irrevocabile testamentum. Iteñ quia adde verum est iuramentum simpliciter adiectum contractui sequi eius naturam, vt dicit Molina alios referens, dicto num. 56. quod cum maioratus sit reuocabilis, si apponatur iuramentum simpliciter, est etiam reuocabile. Tandem, quia si apponatur iuramentum simpliciter in testamento, est reuocabile secundum omnes; si vero apponatur iuramentum non reuocandi; est reuocabile secundum veriorum sententiam, vt dixi supra dub. 17. ergo à fortiori in nostro casu vbi votum apponitur simpliciter, & non apponitur votum non reuocandi. Et sic Doctores sibi pro hoc citati fauent huic sententia: & eam tenuit à me consultus quidam doctus Iuris peritus.

## DVBIUM XXI.

*An constituto à duobus testamento ex communi consensu, confirmetur illud testamentum morte alterius.*

1. Si prima conclusio: constituto à duobus testamento; potest alterum penitere, nec confirmatur morte alterius, quoad bona superstitis, sed potest superstes quoad sua bona altero morbo reuocare. Ratio, quia sub vna scriptura hic duo testaments continentur. Sic tenent Oldradus, Cornutus, Pechius, quos refert, & sequitur Couar. rubr. de testam. 2. p. num. 8. Tello l. 17. Taur. num. 13. Xarez l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. testam. declarat ad legem Regni limitat. 5. num. 12. Burgos de Paz l. 3. Tauri 2. p. num. 1214. 1215. 1217. Molina lib. 4. de primog. cap. 2. num. 84. Padilla l. clari, C. de fideicom. num. 19. Molina como 1. de iust. iur. 2. disp. 1. §. 2.

2. Immo constituto à duobus primogenio, vt à viro, & vxore, vel ab alijs ex vtriusque patrimonio, factæue melioratione, quando non fit cum conditionibus requisitis per leges Tauri, vt fit irrevocabile facta inter viuos, potest alter quoad propria bona alio inuito, vel etiam mortuo reuocare. Hoc est contra Bologninum consil. 62. & Tiraquellum q. 8. de primog. dicentes non posse altero mortuo reuocare, quia fieret illusio illi mortuo, qui ratione illius communis consensus illum actum egit, alioquin minimè acturus. Sed tenendum est posse, nec fit cuiquam iniuria, cum notum sit omnibus eam conditionem illum actum gerere. Sic Oldradus, Cornutus, Pechius, Couar. Molina ibidem. Tiraquel. sibi contrarius q. 68. de primog. Xarez ibidem num. 14. Burgos de Paz ibidem num. 1216. Pater Molina ibidem.

Th. Sanchez. Confil. moral. Tom. I. I.

Secunda conclusio. Testamentum, quo quis de re aliena ex licentia domini disponit, morte testantis confirmatur, etiam inuito ipsius rei domino: vnde si vir ex legitimo consensu vxoris maioratuta instituit bonis vtriusque in illud vinculum deductis, confirmatur morte viri, nec potest vxor penitere; quia tunc est vnicum testamentum, & sic morte testatoris confirmatur. Sic Tello supra num. 14. Auendaño l. 17. Taur. glossa 4. num. 15. Xarez supra num. 23. Couar. eodem num. 8. Matienzo lib. 5. recopil. tit. 6. l. 1. glossa 1. num. 3. Benedictus cap. Rainutus, de testam. verbo condidit el. 1. num. 2. Iafon l. cum rem alienam, num. 5. C. de legatis 3. Menchaca de success. vel. §. 1. num. 11. Peralta l. 3. qui fideicommissum ff. de hered. instit. num. 57. Pechius, Rolandus, Marzarius, quos refert, & sequitur Molina ibidem. Immo nec viuentem testatore potest, qui consensum præstitit, reuocare, sed solus testator potest reuocare. Ratio, quia hoc non est testamentum præstantis consensum, sed illius qui disposuit. Sic videtur expressè sentire Tello eo num. 14. Hæc enim dicit, solus consensus disponentis sufficit, alterius nihil operatur; & expressè etiam videtur sentire Couar. concl. 8. hæc enim dicit, solus vir penitere potest, si viueret. Idem nonnulli docti Iuris periti.

Sed nota primò, quod dicta in hac secunda conclusione intelligitur, quando quis proprio nomine testatur etiam de bonis alterius cum illius licentia: quia tunc illud testamentum est proprium ipsius testantis, secus quando testatur vt commissarius alterius, quia scilicet aliquis committit alteri, vt suo nomine testetur; tunc enim commissarius alieno nomine testatur; & quæque testamentum illud committentis, cuiusque morte confirmatur, vt bene Matienzo lib. 9. recopil. tit. 4. l. 9. §. 1. n. 2. Vnde ille committens potest reuocare illud testamentum: immo eo ipso quod facit aliud testamentum post datam commissionem, censetur testamentum illud factum à commissario, reuocatum, l. sancimus, C. de testam. & ibi communis, vt refert, & sequitur Anton. Gomez l. 2. Taur. fin. at ipse commissarius testamentum illud à se factum non potest reuocare, vt expressè habetur l. 35. Taur. quæ est l. 9. tit. 4. lib. 5. nona recopil. & sic mihi dixerunt nonnulli Iuris periti valde docti.

Secundò nota quod Xarez supra num. 13. dicit hæc, videtur, quod quando licentia data fuit ei, qui proprio nomine testatur, ad testandum de omnibus bonis, & successione alterius, nil valet: sicut non valet donatio omnium bonorum præsentium, eo quod quis auferri sibi potestatem sentendi; quod similiter fit per hæc licentiam: & tandem relinquit hoc alijs cogitandum. Hæc Xarez ibi.

Tertio nota, quod si vir, & vxor simul testentur, & de suis bonis maioratum instituant, vel in alia pia opera tubeant ea expendi, & vtriusque bonorum vflu fructu superuicentem potiri tubeant adhuc superuicentis, licet vflu fructu potiarum per alterius mortem, potest quoad sua bona reuocare. Ratio, quia dictus vflu fructus potius ob mortem amorem relictus adiuticem videtur, quam ob id, quod testamentum non immutetur, vt patet ex l. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor. & ex traditis ab Immola cap. officij, de testam. Item ex eo præmortuum alteri vflu fructum concessisse censendum est, quod alius sibi ipsi quoque tribuerit, l. 1. §. qua honoranda, ff. quærum rer. act. non detur, & l.

si veniri, s. finali, & illic glossa. ff. de privileg. credit. cum aliis, que Tiraque. congerit l. si unquam. verbo donatione largitus, num. 101. 102. 103. & sequentibus. C. de reuoc. donat. Nec in hoc fit pre-mortuo iniuria: par enim est utriusque conditio, poterat namque superuiuentis prius mori, & alter potiretur usufructu, posséque testamentum reuocare. Sic Burgos de Paz 2. p. legis 3. Taur. n. 1219. & sequentibus usque ad 1230. An verò si alter doloso animo pro sua parte reuocandi hoc fecit, teneatur restituere, vide infra dub. 36.

7 Immo licet in ipso testamento apponeretur hoc onus; vt nequiret superuiuentis reuocare; & ob id fructus superuiuenti relinqui, postea adhuc superuiuens reuocare; quia pactum non reuocandi testamentum nil valet, vt dixi supra dub. 16. Burgos de Paz ibi, latè probans num. 1224.

8 An verò testamentum in eo casu, quo exprimitur, usufructum superuiuenti relinqui hoc onere, vt testamentum non reuocet, reuocans teneatur usufructum perceptum restituere: videtur quòd non, ex l. 3. tit. 4. part. 6. vbi dicitur, quòd hereditas, & legatum relicta sub conditione de iure impossibili, debentur conditione non impleta, perinde est enim, ac si talis conditio non apponeretur, sed conditio non reuocandi testamentum est iure impossibilis, & reprobata; ergo. Burgos de Paz ibi num. 1228. manet dubius, & relinquit cogitandum: sed quidam admodum doctus Iurisconsultus à me consultus dixit teneri restituere; quia licet conditio impossibilis apposita in donatione, vel legato, vel heredis institutione non annullat hoc actum, quando non impletur, at apposita in contractibus annullat, §. si impossibilis, Instit. de iustit. stipular. at hic fuit contractus, vt superuiuentis potiretur usufructu, si testamentum non reuocaret.

D V B I V M XXII.

An si duo testamta à duobus heredibus prodeantur, ab eodem testatore eodem die confecta, nec apparere possit, quod prius confectum sit, quid sit faciendum.

7 Hoc casus potest disputari stando in solo iure communi, & quid de iure Regni.

Stando ergo in iure communi quidam dicunt valere utrumque testamentum, & utrumque heredem succedere immediatè. Sic Rofredus, & Guillelmus de Sura, quos refert Anron. Gomez l. 45. Tauri, num. 147. & ibi assert aliquas leges pro hac sententia.

3 Ceterum communis, & verior sententia tenet utrumque testamentum propter incertitudinem corruere, & succedere heredem ab intestato, l. duo sunt Titij, ff. de testam. tuel. Sic glossa Bart. Dynus, Azo, Albericus, Corneus, Iason, Curtius, Sebastianus Sapia, Alecius, Boerius, quos refert, & sequitur Padilla l. clari. C. de fideicom. num. 15. Tiraque. de primog. q. 17. opinione 6. num. 5. Peralta l. si quis in principio testamenti, num. 86. ff. de legat. 3. Iulius Clarus lib. 3. recept. §. testamentum, q. 100. Anton. Gomez l. 45. Tauri, num. 148.

4 Hoc tamen limitandum est primò, nisi alter eorum pollideret, in hoc enim dubio potior erit sua conditio. Sic Anr. Gomez ibi n. 149. multos referens,

Secundò limita, quando in utroque testamento esset instituti hæredes extranei, scilicet si in aliquo essent instituti venientes ab intestato, quia illud testamentum præferretur. Item si in vno testamento esset instituta causa pia: immò, quod plus est, si in vno reperitur legatum ad piam causam, illud præferretur, & valet. Sic Anton. Gomez eodem num. 149. alios referens.

6 Tertio limita, nisi ex protocollo notarij, quòd ordinatum est testamentum, appareat de posteritate testamenti, ex eo quòd posterius reperitur ibi scriptum. Sic Anton. Gomez alios referens, eodem num. 149.

7 Maius autem dubium est de iure huius Regni quid sit dicendum nam Padilla eodem num. 15. dicit idem esse dicendum, & ad l. 3. tit. 14. part. 3. sine, vbi oppositum videtur significari in illis verbis: E si ambos mostraren, que an igual derecho en los bienes del finado, ambos deuen ser mercedos en posesion dellos igualmente. respondet quòd præmiserat illa lex duos hæredes habentes æquale ius, &c. non loquens de duobus testamentis eodem die confectis, de quorum prioritate constare non possit, sed potius ea lex referenda est ad duos hæredes eodem testamento confcriptos, qui cum æquale habeant ius, æquè eis danda bonorum possessio.

8 Sed melius Anton. Gomez eodem num. 149. dicit per ius huius Regni dicta l. 3. tit. 14. part. 6. corrigi comunem opinionem, & approbari primam: vnde vtique heres scriptus in illis duobus testamentis habebit pro dimidia parte hereditatem: nec in hoc habebunt locum (inquit) limitationes positæ ad comunem sententiam, scilicet, vt si in vno testamento reperitur legatum ad pias causas, vel in eo instituantur venientes ab intestato, vel alter sit in possessione, illud testamentum præferatur; quia illud procedebat, dum non erat decisum, quòd testamentum valeret, sed cum hodie iam sit decisum, quòd utrumque valeat, & vtique institutus sit hæres, non recipit prædicta lex Particæ dictas limitationes: bene tamen recipit dictam limitationem, quando scilicet ex protocollo notarij apparet, quòd sit posterius, illud enim præferendum est.

9 Tandem nota, quòd dubium hoc procedit in testamentis, in quibus semper posterius derogat priori, quia nemo potest cum duobus testamentis decedere, nisi miles, l. 1. C. de testam. milit. & §. posteriore, Instit. quib. mod. testam. infirm. Sed diuersum ius in codicillis est, in quibus si diuersi à testatore sint facti, posteriores non derogant prioribus, l. Diuus, vers. codicillos, ff. de iure codicil. dicto §. finali; Instit. de codicil. Si verò sint contrarij, & dissonantes, posteriores prioribus derogabunt, l. 2. C. de codicil. Sic Padilla ibi n. 16.

10 Sed contra id, quòd scilicet nemo potest cum duobus testamentis decedere, videtur l. 34. Taur. quæ hodie est l. 8. tit. 4. lib. 5. recopil. vbi dicitur, El comissario no pueda reuocar el testamento del testador, si no le dio poder especial para ello. ergo iam testator duplici testamento decedet, altero, quod ipse fecerat, altero quòd commissarius nomine ipsius facit. Dico cum Matienzo lib. 5. recopil. tit. 4. l. 8. gloss. 1. num. 5. & Tello l. 34. Taur. num. 2. quòd hæc non dicuntur duo testamta, sed vnum, vltimum enim à primo dependet, cum testator dans alteri commissionem ad testandum, nec exprimitur in commissione,

commissione, vt possit reuocare suum testamentum, noluerit illud reuocare, vt expresse dicitur in illa lege. Vel potest dici, vt ait Matienzo ibi, quòd primum est testamentum, & quòd fecit commissarius, est codicillus.

1 Hinc fit, quòd firmatas testamenti potest valente testatore dependere à voluntate tertij post mortem testatoris explicanda. Probat ex eadem l. 34. Taur. & l. 8. recip. vbi habetur, quòd possit commissarius reuocare testamentum, cum ad id postestorem accepit à testatore. ergo testamentum testatoris potest pendere à voluntate commissarij volente testatore. Sic Matienzo eadem l. 8. glossa 2. num. 2.

D V B I V M XXIII.

An quando testator in primo testamento apponit clausulam derogatoriam sequenti testamento, si postea faciat aliud testamentum, maneat primum derogatum.

1 S Vpponendum est, quòd quando in primo testamento non est clausula derogatoria sequentis testamenti, derogatur per secundum testamentum, etiam si de priori nulla facta sit mentio, nec ponatur in secundo aliqua clausula derogatoria priorum testamentorum. §. posteriore, Instit. quib. mod. testam. infirm. & docent, Couar. alios referens rubr. de testam. 2. part. n. 1. & 2. Iulius Clarus lib. 3. recept. §. testamentum, q. 94. & 99. initio.

2 At dubium est, quando in primo testamento est clausula apposita derogatoria posteriorum. Nota, quòd hæc clausula derogatoria potest dupliciter poni, primo modo derogando potestatem testandi, seu reuocandi illud testamentum, vt dicendo, nolo me posse condere aliud testamentum, vel nolo hoc testamentum reuocare. Secundo modo non derogando potestatem, sed tantum voluntatem: vt dicendo, si condidero aliud testamentum, nolo illud valere.

3 Sit ergo prima conclusio. Quando in primo testamento apponitur clausula derogatoria potestatis testandi, seu reuocandi testamentum, reuocatur per secundum simpliciter factum, etiam nulla adhibita mentione, nec generali prioris testamenti. Ratio, quia cum nullus possit sibi liberatè testandi voluntatem auferre, aut reuocandi testamentum, vt supra diximus, talis clausula nil operatur, & pro non apposita habetur. Sic Bart. & multi alij, quos refert, & fatetur comunem Couar. supra 2. p. num. 1. 9. §. secunda conclusio, licet ipse teneat cum aliquibus, quos ibi refert, contrarium: & ait idem dicendum esse in hoc casu, quòd dicemus, quando est clausula derogatoria solius voluntatis.

4 Secunda conclusio. Quando est clausula derogatoria solius voluntatis, si in secundo testamento nulla clausula derogatoria est, etiam generalis, tunc primum testamentum non reuocatur. Ratio, quia præsumitur in secundo testamento defectus voluntatis. Hæc est certa apud omnes, vt refert, & sequitur Iulius Clarus dicto q. 99. vers. primus casus, & Couar. dicti. num. 19.

5 Tertia conclusio. Si verò in secundo testamento est clausula generalis reuocatoria, vt dicendo, reuoco omnia testamta à me antea facta, quæ comuniter solet apponi à notariis in omnibus

testamentis: tunc si duo, vel plura testamta præcesserunt hoc vltimum testamentum, certum est, quòd non fat esse ad reuocationem testamti habentis clausulam derogatoriam. Ratio, quia talis reuocatoria generalis, etiam si expressa non sit, tacitè inest ex natura actus, & sic expressa nil operatur. Sic dicens esse omnium Clarus dicti. q. 99. §. secundus est, sumto §. & hæc quidem. Quando verò vnicum tantum testamentum præcesserat, quidam dicunt fat esse talem derogatoriam generalem, quos refert ibi Clarus. At verius est non fat esse, sed requiri specialem derogationem, tum ob rationem dictam, tum etiam quia clausula illa derogatoria in primo testamento posita facit præsumi secundum testamentum, in quo non est illi clausula derogatum, esse factum potius ad suggestionem, vel voluntatem alterius, quam ex voluntate ipsius testatoris. Sic alios referens, & dicentes esse communem, Clarus dicti. q. 99. §. & hæc quidem, Couar. dicti. num. 1. 9. §. tertium hanc.

An verò dicatur facta mentio specialis clausule derogatorie, vt censetur primum testamentum reuocatum, quando ipsius testamti primi nominatum, & in individuo mentio fit, vt si dicat, non obstante tali testamento, quòd tali die feci, vel quòd feci coram tali tabellione, vel in quo talem heredem institui, non faciendo mentionem, saltem in genere clausule derogatorie. Multi affirmant fat esse, quos refert Clarus dicti. q. 99. §. sed quero; ipse tamen bene distinguit cum aliis, quos ibi refert, & idem Couar. dicti. num. 1. 9. tota prima conclusio, & post 3. conclusio §. quartum ex his. aut enim clausula derogatoria in primo testamento inserta, erat simplex, vt, si fecero aliud testamentum, nolo illud valere, & tunc fat est dicta reuocatio: aut clausula non erat simplex, sed habebat aliquam specialem formam, vt, nolo aliud testamentum per me faciendum valere, nisi in eo fit posita oratio Dominica, vel aliquid aliud: & tunc non fat est dicta reuocatio nominatum, & in individuo prioris testamenti, nisi etiam saltem in genere clausule derogatorie mentio fiat.

Quarta conclusio. Ad reuocationem tali testamento, in quo est clausula derogatoria etiam cum speciali forma, non oportet facere in individuo reuocationem illius forme, sed fat est indefinita, & generalis reuocatio clausule, v.g. non opus est dicere, non obstante, quòd in tali testamento dixi, quòd ponatur in sequenti, v. g. oratio Dominica; sed fat est dicere, non obstante quacumque clausula derogatoria, vel aliqua clausula derogatoria in alio testamento inserta. Ratio, quia tunc expressè, & specialiter derogatur prima voluntas, quòd fat est. Sic Couar. alios referens dicti. num. 19. vers. tertia conclusio, & vers. primum, & vers. secundum, & vers. quartum. Iulius Clarus dicti. q. 99. vers. sed in proposito. vbi addit non fat esse dicere in generali, reuoco omne testamentum à me confectum, & omnia in eo contenta; sed oportet mentionem facere clausule derogatorie, saltem in communi: & dicit in hoc fecere omnes conuenire: at sufficere sic dicere, reuoco omne testamentum quacumque verba derogatoria habens, vel sub quibuscumque verbis derogatoriis confectum. Sic Couar. dicta conclusio 3. & dicto vers. primum.

Nota limitandam esse conclusionem, nisi confectus ex coniecturis testantem prioris voluntatis peruenisse: tunc enim quacumque verba deroga-











